

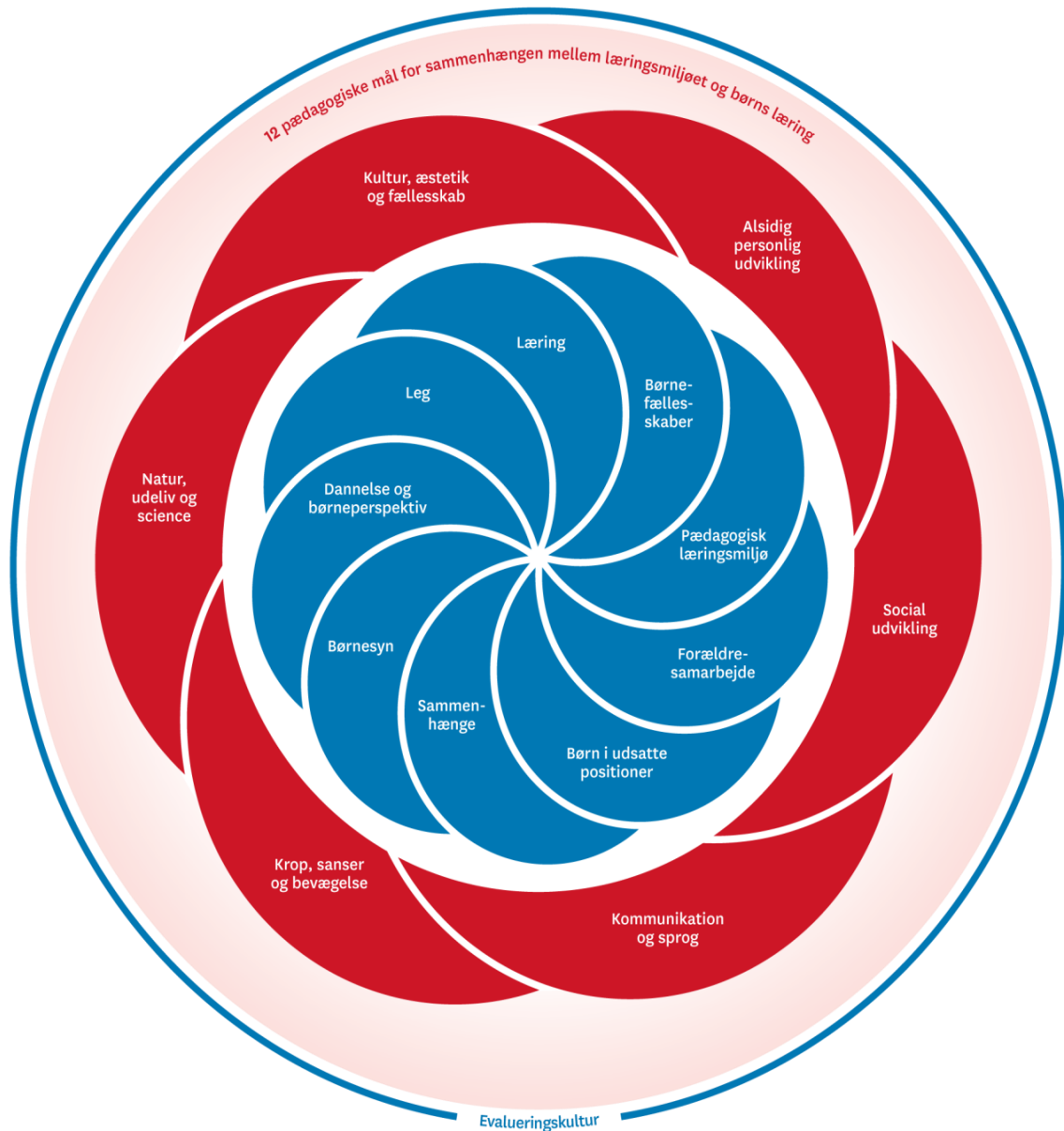
RUDERSDAL
KOMMUNE

Pædagogisk læreplan for Dronninggård Børnehus 2021/2022

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er

udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Dronninggård Børnehus er et integreret børnehus med 36 vuggestuebørn og 66 børnehavebørn. Vi bor tæt på skov og sø, hvilket giver os gode muligheder for at arbejde med naturen og udelivet. Desuden bor vi tæt på Holte station.

Børnehuset ligger i en del af den bygning, der også rummer afdeling Rønnebæervej af Ny Holte skole. Børnehaveafdelingen og vuggestueafdelingen ligger fysisk adskilte på hver deres niveau og med hver deres store grønne legeplads. Vi er nabo til Naturhuset, og kan benytte deres legeplads via en fælles gangbro.

Som udgangspunkt er børnene delt op på 3 stuer såvel i vuggestuen 0-3 år, og i børnehaven 3-6 år. Når vi er på stuerne kan vi yderligere lege/lave aktiviteter i mindre grupper.

Begge afdelinger har en storegruppe.

- Storegruppen i vuggestuen: børnene fra ca. 2-3 år.
- Storegruppen i børnehaven er de kommende skolebørn.

Når vi har storegrupper er det på tværs af stuerne. De yngste forbliver som en mindre gruppe på stuerne. Mindre grupper kan medvirke til mere ro. For nogle børn kan det opleves som en mere sikker platform til at prøve nyt af. Det giver os mulighed for at arbejde målrettet børnene i forhold til alder.

Vi indretter en hverdag/ugerytme/årshjul med mulighed for forskellige læringsmiljøer. Med udgangspunkt i at have trygheden på en stue og samtidig have mulighed for at indgå i andre fællesskaber. Herved øges barnets deltagelsesmuligheder.

Hvordan vi taler til med og om hinanden er et vigtigt fokuspunkt for trivsel, ligesom det er en del af dannelsesrejsen.

Hvis børn møder udfordringer, er det udfordringerne, vi arbejder med som et problemfelt, og ikke barnet som værende et problem. Vi arbejder med undtagelser for de dominerende fortællinger, der kan opstå. Samarbejde mellem pædagogerne og forældrene er en væsentlig forudsætning for at skabe de succesoplevelser, der kan bane vejen for barnets udvikling og trivsel. I den proces vil vi være optaget af effekterne af de tiltag, vi sammen bliver enige om at arbejde med.

Vi arbejder med forskellige perspektiver i vores arbejde, herunder børnene, forældrene og det pædagogfaglige.

Pædagogisk læreplan

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn, Dannelse og Børneperspektiv

Børnesynet i Dronninggård Børnehus kendetegnes ved, at der skal være plads til forskellighed. Ethvert møde med et barn foregår med en nysgerrig tilgang og med fokus på at vise barnet nye muligheder i forhold til dets nuværende udviklingsniveau. Eksempelvis hvis et barn ikke vil være med til en bestemt aktivitet, at vi er nysgerrige på, hvorfor og hvordan, vi kan bane vejen til at skabe det fornødne mod hos barnet, så barnet får en succesoplevelse.

Vi har øje for børnenes perspektiv i dagens aktiviteter. Eksempelvis når vi laver noget kreativt, at processen er ligeså vigtig som det endelige slutprodukt.

Det er vigtigt, at alle børn oplever sig som en del af fællesskabet. En forudsætning er den gensidige respekt; at man taler pænt til, med og om hinanden. Selvom man kan blive uenige, skal børnene også lære at lytte til hinanden både i de tætte relationerne, også i det større demokratiske fællesskab. Eksempelvis til samling: her lærer børnene vigtigheden i at lytte til hinanden, og oplever at vi kan have forskellige ideer og perspektiver.

Kulturen i vores børnehus er kendetegnende ved at være omsorgsfuld. Her møder børnene voksne, der kan trøste, lege og give de bedste muligheder for trivsel, udvikling, læring og dannelse.

En vigtig værdi at viderebringe, er at det ikke kun er voksne, der trøster børn, men at børnene også lærer at trøste hinanden med et kram, eller deler legetøjet: én til dig og én til mig.

Vi er optaget af processen i rutinesituationer og pædagogiske aktiviteter. Vi støtter børnene i at få en forståelse for egne og andres behov. Det er vores opgave som voksne at forstå, hvad børnene er optaget af og få skabt en fælles nysgerrighed, som vi kan bringe ind i aktiviteterne, ligesom det også er vores opgave at udfordre og bidrage. Eksempelvis når børnehaven har cykelprojekt i skoven med storegruppen.

Dannelse, selvværd, sprog, motorik og samspil en del af læringen gennem hele dagen: voksen- eller børneinitierede aktiviteter, overgange og rutinesituationer. En måde at rammesætte dagen på er forberedelse af børnene. Det er personalets ansvar at forberede børnene på, hvad der skal ske, og hvornår i løbet af dagen. Børnene er på den måde hele tiden klar over, hvad der skal ske lige om lidt. Nogle børn har brug for mere end blot forberedelse med også løbende instruktioner.

Leg, Læring og Børnefællesskaber

Vi arbejder med flere former for leg – lege to og to, fælleslege eller lege i mindre grupper. Det kan være selvdannede grupper, eller grupper vi danner, fordi vi også medvirker til at børnene får øje for andre legerelationer.

Vi anser legen som værende den største motivationsfaktor for læring. Når vi arbejder med læring som udgangspunkt for noget, vi ønsker at lære børnene, er det vores udgangspunkt, at det foregår på legende vis.

Børn lærer også ved at iagttage, uanset om man er den yngste i vuggestuen eller i børnehaven, kan de ældre børns lege og kompetencer inspirere og motivere.

Vi anser ikke legen som naturlig medfødt egenskab i barnet, men en kompetence der trænes og udvikles i sociale samspil med andre børn, hvor de udvikler fantasi og historier. Legen kan tilbyde barnet nye roller eller positioner i børnegruppen og dermed skabe større selvværd for barnet. Legen giver mulighed for at fremhæve det enkelt barns gode initiativer og ideer. Den legende læring kan bruges til at bearbejde børnenes forståelse af omverden og dermed skabe nye udviklingsmuligheder.

De voksne indtager forskellige positioner for i læringsmiljøet:

Den voksne som vejleder: Barnet kan have behov for den voksnes hjælp til at lære at give plads til andre og skiftes til at være den styrende i legen på en demokratisk vis. Det kan også være at barnet har brug for inspiration og opmuntring fra en voksen til at deltage i leg. Eksempel: en voksen sætter sig i sandkassen og deltager aktivt og vejledende i forhold til roller, og hvem, der har hvilke legeredskaber, således at fokus er på det gruppen ønsker at skabe. Nogle kommer og kigger på og den voksne hjælper nye ind i legen. Undervejs vejleder, inspirer og opmuntrer den voksne, således at legen kan fortsætte i længere tid. Hensigten er at børnene kan gå fra legen med oplevelsen af at have været en del af et fællesskab og haft en betydningsfuld rolle i legen.

Den voksne som deltager: Den voksne kan hjælpe børnene med at skabe deltagelsesmuligheder ved at løfte de børn, der er udenfor børnefællesskabet med ind i legen. Det gør vi ved selv at deltage i den børneinitierede leg, hvor vi indgår på børnenes præmisser og lytter efter deres intentioner. Ved selv at deltage i legen giver det den voksne mulighed for at guide uden nødvendigvis at styre legen. Eksempelvis når en voksen deltager i boldspil, fangeleg eller andre fælleslege, at den voksne ikke kun er styrende, men også deltagende.

Den voksne som styrende: Ved vokseninitierede lege rammesætter den voksne legen, og indtager den styrende rolle. Når den voksne sætter legen i gang kan flere børn deltage og nye legerelationer kan komme i spil. Kreative aktiviteter, samling, frokost/frugt og overgangene fra et til andet i løbet af en dag er eksempler på den voksne i en styrende position.

Den voksne som lige bagved barnet: Når vi arbejder med zone for nærmeste udvikling, så er vi nogle gange lige bagved barnet. Det er især de yngste, der kan have brug for en voksne tæt på, når den nye store verden åbner sig for barnet. Eksempelvis når barnet begynder at bevæge sig rundt, eller når barnet begynder at gå. Det kan også være når barnet prøver at kommunikere uden sprog, men i adfærd overfor de små venner i vuggestuen, at den voksne er tilstede og sætter ord på. Vi kalder det også for "kommentatoreren". I børnehaven kan det være børn, der har svært ved

at koncentrere sig i længere tid ad gangen til samling, frokost eller en aktivitet, at det kan være godt at have en voksen tæt på til at hjælpe på vej. Denne position giver også de voksne iagttagelsesmulighed.

Den overvågende position: Det er den position den voksne indtager på legepladsen, stuen eller fællesrummet, når vi ikke er så mange voksne. Det er de vilkår, vi nogle gange befinder os i. Det vigtigste: at bevare overblikket og kunne træde hjælpende til undervejs, fremfor at fordybe sig i en aktivitet med nogle få børn. Den voksne kan skabe ledelse i rummet ved at organisere nogle legestationer forskellige steder, således at børnene har noget at koble sig på.

Pædagogisk læringsmiljø

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

I Dronninggård børnehus er dagen delt op, så der er voksen initierede planlagte aktiviteter og børneinitierede aktiviteter. Vi har fokus på leg og læring i de tilbagevendende daglige rutiner. Vi arbejder med gentagelser og en struktureret hverdag for at give børnene tryghed og de bedste muligheder for udvikling, trivsel og læring.

I vuggestuen er børnene delt op i 3 stuer: Troldestuen, Girafstuen og Tigerstuen. Børnene er i alderen 0-3 år. Storegruppen samles 2 gange om ugen til fælles aktiviteter. En aktivitet er at besøge børnehaven en gang imellem og i særdeleshed lige inden børnehavestart. Her hjælper vi med overgangen, hvor børnene leger på den kommende stue eller er med på legepladsen samt prøver at spise med til frokost inden de starter helt "rigtigt".

I børnehaven er børnene delt op i 3 stuer: Solstuen, Månestuen og Stjernestuen. Børn, der skal starte i skole til maj udgør storegruppen. Denne samles fra september til maj 3 gange ugentlig til fælles aktiviteter, der skal sikre den gode overgang til skolen.

Når de store er samlet, giver det også plads og mulighed for de yngste at lave nogle alderssvarende aktiviteter. Oftest arbejder vi i børnehaven med de samme temaer både i yngste og storegruppen, men differentierer i forhold til indhold og metode.

Kulturoverleveringer: Der arbejdes med kulturoverlevering både i vuggestuen og børnehaven. Det handler om at de ældste går foran, og de yngste har nogle at spejle sig i. De store skal lære at tage hensyn til de yngre og hjælpe dem på vej.

Differentierede fællesskaber: Børnene bevæger sig i forskellige fællesskaber. Det "lille vi" på stuen eller i en mindre gruppe, når vi nogle gange deler børnene op. Det "store vi" i storegrupperne og på legepladsen i henholdsvis børnehaven og vuggestuen, hvor børnene leger på kryds og tværs af stuerne. Her arbejder de voksne med at indtage forskellige positioner for at understøtte børnefællesskaberne som tidligere nævnt.

På den måde får vi skabt muligheder for differentierede fællesskaber, der skal sikre børnene deltagelsesmuligheder og venskaber på tværs. Børnene lærer dermed flere voksne at kende, og det bidrager til et tryktere miljø, at vi alle på en eller anden måde kender hinanden og samtidig har de primære voksne fra stuerne.

Det bagvedliggende pædagogiske arbejde: Pædagogerne har flere opgaver at løse udover at være blandt børnene. For at lykkes med at skabe udvikling, trivsel, læring og dannelse for børnene er det en vigtig forudsætning, at der er tid til planlægning og pædagogfaglige refleksioner for personalet. Samtaler med forældre og forberedelse ved hjælp af dialogredskabet "hjernen og hjertet" er også en del af opgaverne. Der er også opgaver af praktisk karakter at løse.

Virkeligheden kan nogle gange overhale os indenom. Det er vilkårene, der kan ramme en hverdag, hvor vi ikke har mulighed for at gøre det, vi gerne vil. Derfor må afdelingernes personale nogle gange hjælpe hinanden. Det sker også, at en planlagt aktivitet omdirigeres eller en tur aflyses.

Oversigt over en dag i Dronninggård Børnehus i overskrifter.

For vuggestuen:

Kl. 7:00/7:15: Vi åbner på Tigerstuen og Troldestuen, og der er fællespasning i vuggestuen med børnehaven den første halve times tid. I takt med at personalet møder ind er der pædagogiske aktiviteter på tværs af stuerne.

Kl. 9:00 – 9:20: Samling på hver stue. Her præsenteres børnene for, hvad der skal ske i løbet af formiddagen. Børnene tilbydes formiddagsmad bestående af rugbrød med smør, frugt og vand. Vi vil gerne undgå afleveringer af børn i denne stund.

Kl. 9.20 – 10.45: Pædagogiske aktiviteter enten stuevist eller på tværs af stuerne. Mandag og fredag er storegruppe/ungstegruppe-aktiviteter. Tirsdag, onsdag og torsdag har stuerne på skift en turdag, en kreadag og en rytmikdag. Udover dette er der skemalagt dialogisk læsning. Formiddagslur for de alleryngste vuggestuebørn.

Kl. 10.45 – 11.30: Frokost på hver stue. Lige inden frokosten samles vi og synger sange eller læser bøger. Til frokosten tilbydes børnene varm mad tre dage om ugen og kold mad to dage om ugen. Børnene tilbydes mælk, modermælkserstatning eller vand til deres frokost.

Kl. 11.30 – 14: Middagslur for de fleste vuggestuebørn. Leg på Girafstuen for de alleryngste børn, der har sovet formiddagslur samt de ældste børn, som ikke længere sover middagslur. Det er i det tidsrum, personalet holder pause, ligesom nogle holder stuemøde med planlægning og refleksioner i forhold til den pædagogiske praksis samt har andre opgaver, så som dokumentation hjernen og hjertet, opslag på aula og bestiller varer. Derudover tages der løbende børn op fra middagslur.

Kl. 14 – 14.30: Eftermiddagssamling på hver stue, hvor vi taler om, hvad der er sket i løbet af dagen, og hvilke aktiviteter der skal ske resten af eftermiddagen. Her tilbydes børnene blødt brød med smør, frugt og vand. Vi vil derfor gerne undgå afhentning af børn i denne stund.

Kl. 14.30 – 16.45/17: Pædagogiske aktiviteter først stuevist og senere på tværs af stuerne i takt med at børn bliver hentet og personalet begynder at gå hjem. Eftermiddagslur for de alleryngste vuggestuebørn. Fællespasning i vuggestuen den sidste halve til hele time.

For børnehaven:

Kl.7:00/7:15: Der er fællestid i vuggestuen den første halve times tid om morgenen. Så vidt muligt er vi udenfor fra morgenstunden, alternativt starter vi i fællesrummet for siden at fordele os til stuerne. I løbet af morgenen: Brød og frugt stilles frem til at børnene selv kan tage efter behov

Kl. 9:30-11:00: Aktiviteter: mandag og tirsdag stuevis med fokus på ture og motorik, onsdag, torsdag og fredag emner: arrangeret for hhv. store- og yngstegruppen.

Kl. 11:00-12:00: Frokost

Kl. 12:00-14:00: De børn, der har brug for en lur, tilbydes dette. Øvrige børn er sædvanligvis på legepladsen i dette tidsrum uanset vejret. Det er i det tidsrum, personalet holder pause ligesom der er nogle der laver planlægning af temaerne, refleksioner i forhold til den pædagogiske praksis samt andre opgaver, så som dokumentation hjernen og hjertet, opslag på aula etc.

Kl. 14:00-14:30: Frugt/brød stuevis. Dette er også en læringsstund, da der ofte læses eller leges med rim og remser. Derfor vil vi gerne undgå afhentning af børn i denne stund.

Kl. 14:30: Vi går sædvanligvis på legepladsen igen. Hvis vi er indenfor så lukkes stuerne ned en efter en i takt med at børn hentes og flere personaler begynder at gå hjem for til sidst at vi samles i fællesrummet.

Kl. 16:45/17:00: Børnehuset lukker. Den sidste halve til hele time er der fællespasning i vuggestuen.

Forplejning: Til dem, der møder tidligt ind kl. 7/7.15 har vi mulighed for at give et lettere morgenmåltid. Formiddagsmad gives til alle kl. 9. Frokosten får vi fra café Teglpporten. Mandag er grød/suppedag. Tirsdag og torsdag får vi varmt mad. Onsdag og fredag er der rugbrøds-madder. Vi har mulighed for at bestille madpakker til længere turdage. Personalet spiser et pædagogisk måltid til frokost sammen med børnene, fordi der er en stærk signalværdi for børnene i, at vi spiser sammen.

Samling: Samling er hos os ikke et fast punkt på et fastlagt tidspunkt. Vi ligger samlinger, hvor det giver mening. Eksempelvis:

- Samling i garderoben med de børn, der skal på tur.
- Samling på stuen inden frokost. Samling handler ikke altid om, hvad vi skal lave, men hvad vi har lavet.
- Samling kan også være inden en planlagt aktivitet
- I vuggestuen kan samling også ske i løbet af formiddagen stuevis eller fælles i fællesrummet eller på legepladsen.

Mindfulness: Det er et forholdsvis nyt tiltag i børnehuset, der eksperimenteres med. I vuggestuen kan det være at sætte stille klassisk eller jazzmusik på.

I børnehaven kan det være en stillestund, hvor vi ligger ned og lytter til musik inden vi skal spise, så vi lige kommer ned i gear, inden vi sætter os til bords.

Aflevering/afhentning: Måske kender I som forældre ikke alle personaler, hvis I ikke aflevere og henter på daglig basis. Vær opmærksom på at jeres børn kender og er trygge ved de fleste personaler fra deres hverdag i børnehuset

Samarbejde med forældre om børns læring

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Aula som kommunikationsplatform: Aula er den platform, vi er forpligtet til at anvende. Her informerer vi via opslag om det, vi arbejder med, har arbejdet med, ligesom vi ligger billeder op. Som forældre den information og billeder anvendes til at kommunikere med barnet om livet i børnehuset. Hvad sker der på billederne, hvem er med, og hvad mon I laver, kunne være hjælpsomme spørgsmål at stille.

Information fra forældre vedrørende registrering af barn syg eller ferie er en yderst vigtig information for os i forhold til planlægning af dagen.

Den daglige samtale: Vi vægter så vidt muligt at indgå i daglig dialog. Det kan være den gode fortælling fra dagen, der skal deles, eller hvis der har været udfordringer, og i så fald hvordan vi har arbejdet med disse udfordringer. Det kan være, at personalet har noget, de deler med forældrene, men det er også vigtigt at man som forældre selv opsøger information. Det er forskelligt, hvad forældre har behov for.

Trivselssamtaler i øvrigt: Der er altid mulighed for ekstra samtaler ved behov, enten det er forældre, eller det er pædagogerne, som oplever vigtigheden i, at vi får talt sammen.

Vi ønsker et samarbejde, hvor vi lytter ligeværdigt til hinandens perspektiver med henblik på at samarbejde omkring det enkelte barns udvikling, dannelse, læring og trivsel. Forældrene kender deres børn bedst. Det er vigtigt, at vi deler den viden, vi hver især har og oplever omkring barnet. Det er også vigtigt, at pædagogerne inddrager faglige perspektiver og viden.

Nye børn: Alle nye forældre tilbydes en introduktionssamtale inden barnets start. Børn, der kommer fra Børnehusets vuggestue til børnehave tilbydes en overleveringssamtale.

Trivselssamtale for nye børn: Efter ca. 3 måneder tilbydes en op følgende samtale med fokus på barnets hverdag og trivsel. Man behøver ikke at vente på de 3 måneder er gået, hvis der er bekymringer.

Hjernen og hjertet: Vi arbejder med et dialogbaseret redskab kaldet "Hjernen og hjertet", og der inviteres I ligeledes til en samtale.

Sprogvurderinger er en del af hjernen og hjertet og foretages når barnet er omkring 3 år og 5 år.

Samtaler for kommende skolebørn: Vi holder samtaler med de kommende skolebørns forældre, omkring skolestart og overlevering fra institutionen til skolen. Vi anvender overleveringsbeskrivelser fra "Hjerne og hjertet" i forbindelse med samtaler mellem skole, børnehus og forældre.

For børn med udfordringer afholdes overleveringsamtaler med forældre og skolen samt eventuelle andre fagpersoner, der kan være tilknyttet fra pædagogisk psykologisk rådgivning (PPR).

Overlevering af storegruppen i børnehaven til skolen: Personalet, der har arbejdet med børnehavens storegruppe overleverer gruppen som helhed til kommende lærer og pædagoger i sfo og indskoling.

Forældrebestyrelse: Vi har en forældrebestyrelse for område Holte. Heri sidder en repræsentant fra hvert hus, og meget gerne en forælder som også sidder i forældrerådet. Bestyrelsen tager sig af overordnede retningslinjer eksempelvis i forbindelse med lukkedage/lukkeuger samt udarbejder hørings svar til politikerne.

Forældreråd: Dronninggård Børnehus har eget forældreråd som mødes ca. 4 gange årligt. Lederen deltager sammen med 2 repræsentanter fra børnehuset; en fra vuggestuen og en fra børnehaven.

Forældrerådets opgaver:

- Forældrerådet er forældrenes mulighed for dialog med børnehusets leder/personale om hverdagen for børnene i børnehuset, herunder hvordan forældrene kan understøtte børnefællesskaberne i børnehuset
- Forældrerådet kan viderebringe information til børnehusets forældre og assistere med information om nye tiltag.
- Samarbejder med den daglige leder og personalet om forældrearrangementer for husets børn og forældre
- Forældrerådet kan i sager, der har med områdeinstitutionen at gøre, bringe forslag op på forældrebestyrelsesmødet
- Forældrerådet kan i samarbejde med områdelederen/ den daglige leder drøfte forældreinvolvering og deltagelse i forbindelse med børnehusets aktiviteter.
- Derudover kan forældrebestyrelsen beslutte, at en repræsentant fra forældrerådet medvirker ved ansættelse af daglig leder til huset.

Hvad er forældrerådets opgaver ikke: Forældrerådet hverken kan eller skal agere mellemlid mellem ledelse og forældre i forhold til bekymringer. Forældrerådet har således hverken personaleledelse eller faglig ledelse.

Proceduren for bekymringer er til enhver tid, at forældre henvender sig til pædagogerne, afdelingsleder eller daglig leder. Hvis forældre ikke føler sig lyttet til, så kan områdeleder inddrages.

Et eksempel omkring samarbejde med forældreråd og forældre: I forhold til et samarbejds perspektiv er forældrerådet optagede af, hvordan vi kan undgå at have for mange blebørn i børnehaven. I "gamle" dage hvor der var stofbleer blev børn hurtigere renlige, når

børnene udviklede fornemmelse for at mærke noget i bleen. Det gør børn almindeligvis omkring 2½ års alderen. I dag er bleer gjort af noget andet "stof", som udskyder det. Vi oplever ofte også en antagelse af, at børn selv skal sige til, når de er klar. Vi har brug for at gå en anden vej sammen med forældrene, så vi ikke har 10+ børn med bleer i børnehaven op til 4 årsalderen. Fordi det tager tid fra børnegruppen, da normeringen i børnehaven er mindre end i vuggestuen.

Det er et fælles ansvar, og vi hjælper gerne, ligesom vi gerne rådgiver og har materiale om børn og renlighed, vi kan dele.

Børn i udsatte positioner

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Problemet som problemet.

Det er almindeligt, at de fleste børn undervejs i deres opvækst oplever nogle udfordringer, eller vi som voksne oplever at have udfordringer med, hvordan vi skal agere i forhold til disse. Således kan der være mindre "bump" på vejen, ligesom der også kan opstå større bekymringer, hvis vi ikke oplever progression i udvikling, eller barnet ikke synes at være i trivsel. Børnenes måde at fortælle os på, at noget ikke er som det skal være, ses ofte i forhold til deres adfærd. Derfor skal vi forsøge at forstå børnenes adfærd som en måde at kommunikere med os voksne på. Vores udgangspunkt er derfor at arbejde med problemet som værende problemet, og ikke barnet som problemet.

Problematikker er ikke nødvendigvis sociale konstruktioner, derfor skal vi naturligvis også anerkende at noget kan udfordre barnet på anden vis. Men det er ikke op til os at definere eller vurdere dette. Vi kan udtrykke bekymring/spørge andre fagpersoner til råds. I så fald vil det altid ske i samarbejde med forældrene.

Det nødvendige og vigtige samarbejde:

Det fordrer et tæt samarbejde mellem pædagoger og forældre, når der er udfordringer. Det er fælles børn, og dermed også et fælles ansvar. Derfor er det vigtigt, at vi lytter til hinandens viden, erfaringer, og ikke mindst de håb og ønsker vi har på vegne af barnet. Det er vigtigt i den sammenhæng også at arbejde med barnets perspektiv.

Oftentimes når børn er i udfordringer, så opstår der dominerende fortællinger som en slags "sandheder". Derfor arbejder vi med undtagelser for den dominerende fortælling, fordi det er i disse undtagelser, der er mulighed for at arbejde med udvikling.

Hvordan kan vi arbejde og samarbejde omkring børn i udsatte positioner:

Udover at etablere et samarbejde mellem pædagoger og forældre har vi pædagogfagligt også forskellige muligheder:

- Vi kan sparre med kollegaer og ledelse om hvilke tiltag, vi er nysgerrige på af afprøve eller om nødvendigt udarbejde en handleplan.
- Vi kan bede om hjælp udefra i form af inklusionspædagog. I Rudersdal anvendes SAL, som er et evidensbaseret pædagogisk værktøj, der har særligt fokus på den voksnes position, og på de effekter der er hjælpsomme.
- Drejer det sig om specifikke udfordringer hos et barn, er det muligt forældre og personalet sammen at få uformel rådgivning hos PPR- pædagogisk/psykologisk rådgivning. Her vurderes også om det vil være hensigtsmæssigt at indstille barnet til yderligere rådgivning hos PPR.

Når vi arbejder med udfordringer, er det vigtigt at tage udgangspunkt i barnets ressourcer og kompetencer. Vores opgave er at etablere muligheder for at barnet kan få succesoplevelser med at lykkes i sin læring og udvikling. Ligeså at barnet oplever at være en del af et fællesskab, og at fællesskabet kan rumme og inkludere barnet i hverdagen. Et vigtigt pædagogisk redskab i den forbindelse er vejledning: at de voksne guider og vejleder barnet/gruppen i udfordrede situationer, fremfor fokus på hvad barnet/gruppen ikke bør.

Den mangfoldighed, der befinder sig udenfor børnehushets verden, ønsker vi også skal kendetegne børnehuset indenfor. Vi ikke blot ønsker det, vi er også forpligtet til det qua konventioner og politiske pejlemærker.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Storegruppen: Kommende skolebørn samles fra september og frem til og med april med fokus på kommende skolestart.

Tidligere var det almindeligt at være af den overbevisning at eksempelvis arbejdet med bogstaver, tal og børnehaveklasseopgaver samt øve at skrive sit navn i højre hjørne var det, der gjorde børn skoleparate. I dag har vi en forståelse af at skoleparathed handler om andre ting. Her nogle eksempler, hvordan vi definerer og arbejder med skoleparathed:

- **Dannelse og sociale kompetencer som skoleparathed:** Her handler det om, at lære børnene at følge instruktioner/kollektive beskeder, vente på tur, lytte til andre, og arbejde koncentreret. Vi arbejder også med at anerkende, når barnet selv byder ind. Vi lærer barnet

at sige til og fra og om nødvendigt bede om hjælp. Det er hjælpsomt for barnet i forhold til at kunne begå sig i det store fællesskab som kendetegner skolemiljøet.

- **Personlige kompetencer:** Skoleparathed i forhold til personlige kompetencer handler eksempelvis om at lære barnet, hvordan det kan have styr på sin taske, tøj og lignende. Kan klare toiletbesøg selv, og selv tage tøj af og på, samt mærke efter, hvornår det er koldt/varmt i forhold til at have det rette tøj på.
- **Sprog og kommunikation** i forhold til, hvordan vi taler til med og om hinanden, og at barnet kan udtrykke sig i forhold til behov, ønsker og kunne stille nysgerrige spørgsmål.
- **Kropsligt/motorisk**, eksempelvis i forhold til at kunne koncentrere sig i længere tid ad gangen, også når det handler om ting barnet ikke nødvendigvis synes er spændende lige nu og her. Vi ved også at motorik, og det at arbejde med sanser, er med til at styrke barnets læringsveje.
- **Natur:** at gøre barnet nysgerrig på den natur, der er vigtig for vores verden, og at gøre dem nysgerrige på de mange spændende fortællinger og viden den indeholder.
- **Science:** at børnenes nysgerrighed kan føre til nye veje, viden og blive inddraget som en naturlig del af deres leg og læring
- **Kultur:** at der er mange historier gemt som har været med til at forme vores verden. At børnene lærer, at mangt og meget engang var anderledes end det er i dag.
- **Æstetik:** at vi passer på vores ting og gør os umage med det vi arbejder med. Øget fokus på selvhjulpenhed, at barnet kan klare sig selv på toilettet, selv tage tøj og fodtøj på, have tjek på sin garderobe. Men det er også vigtigt at lære barnet at bede om hjælp, når det har brug det.
- **Fri for mobberi:** er et materiale i forhold til at arbejde med empati og omsorg, at børnene lærer at "læse" hinanden og hjælpe hinanden på vej.

Børnene præsenteres for nye udfordringer og projekter. Som en del af samarbejdet mellem skole og daginstitutioner vil der være 2 projekter under det vi i Rudersdal kalder "Naturen bygger bro". I de projekter følger vi en bestemt fremgangsmåde at arbejde med et emne på. Dermed oplever barnet, at måden der arbejdes på i den trygge børnehave, vil være genkendeligt for barnet, når det møder fremgangsmåden i skoleregi.

Storegruppen besøger skole og sfo som en del af forberedelsen.

Vores ønske er at gøre børnene robuste og parate til at tage næste skridt på deres vej videre i livet. Igen handler det også om at det sker i samarbejde med forældrene. Skoleparathed er i den sammenhæng også et fælles ansvar.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi benytter os af nærmiljøet i form af:

Både Børnehaven og Vuggestuen benytter sig af lokalmiljøets legefaciliteter eksempelvis: Holte Havn ved Vejlesø, Furesøen, biblioteket i Holte, legepladsen ved kirken samt skoven. For vuggestuens vedkommende kan det at gå tur ned mod toget, og se det køre forbi være en glædelig begivenhed.

Børn kan ofte lide at komme til de samme steder igen og igen. Fordi de måske skal prøve noget nyt, kravle lidt længer op end sidst, eller prøve noget af, det har set andre gøre. Med andre ord, der er både udvikling og kulturoverlevering i genkendelsens glæde.

Dronninggård Børnehus er nabo til "Naturhuset". Naturhuset er et hus som flere områder i Rudersdal er gået sammen om at have som et tilbud til områdernes daginstitutioner. Primært børnehaver. Her er tilknyttet en naturvejleder, som desuden ofte sender inspirationsmateriale ud til pædagogerne. Derudover tilbyder hun forskellige workshops, som vi kan booke os ind på med en gruppe børn. Det benytter vi os af, alt det, vi kan. Nogle gange sker det at nogle institutioner må melde afbud i sidste øjeblik. Så får vi buddet om en ekstra tur, og det siger vi altid ja tak til. Det er fordelene ved at være nabo. En anden fordel er, at vi har adgang til naturhusets legeplads, når der ikke er undervisning.

Børnehaven benytter sig af spejderhytten "DDS Frederikslund" på Rønnebærvej. Her har vi blandt andet holdt afslutning for kommende skolebørn med bål og leg omkring hytten og i skoven, ligesom storegruppen i børnehaven har haft projektuger i spejderhytten.

Kirken besøger vi ved julegudstjenester. Vores ture ud af huset går nogle gange til legepladsen ved kirken.

Dronninggård Børnehus kan være praktiksted for 9. klasser i lokalområdet.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Fysiske børnemiljø

Indretning

Vuggestuen er indrettet med et køkken-alrum, et fælles gangareal og fire stuer. Børnene er fordelt på 3 af stuerne. Den 4. stue anvendes som rytmik/krearium 1 gang ugentligt af hver stue. 2 dage om ugen mødes storegruppen. Stuerne er inddelt i legezoner med dukkekrog/køkkenhjørne og læsehjørne. Det fælles gangareal er indrettet med en hygge-krog.

I vuggestuen er der en fælles garderobe for børnene.

I vuggestuen kravler børnene selv op på stole og på puslebordet.

I børnehaven er der tre stuer og et stort køkken-fællesrum. Stuerne er inddelt i legezoner med fx konstruktionshjørne, dukkekrog/køkken.

Der er to garderobe-områder: et område for stjerne- og månestuerne, og solstuen har deres egen garderobe i gangarealet udenfor deres stue.

Fællesrummet i børnehaven er et fleksibelt rum, som kan benyttes af hver stue til en mindre eller større gruppe børn til motorik, yoga eller dans. Det er også her storegruppen samles til fælles aktiviteter.

Legetøjet præsenteres ved at der er billeder på kasserne af det, der befinder sig i dem. På den måde giver det børnene et overblik og understøtter deres nysgerrighed for at udvikle lege, ligesom det er hjælpsomt ved oprydning.

Generelt for børnehuset:

- **Støjniveau:** Vi anvender filt under stolene, så det dæmper støjniveauet. Inddelingen i legerum, og det at vi anvender gangareal og fællesrum medvirker til ro og overskuelighed for børnene. Børnene er inddelt i mindre grupper når vi spiser.
- **Indeklima:** Der er mulighed for at åbne vinduet i alle rum.
- **Plads til fysiske udfoldelse:** Ud over fællesrum, så kan stuerne også ommøblere, idet bordene har hjul under sig, så de let kan flyttes og skabe plads.
- **Hygiejneforhold:** Der er tre badeværelser i børnehaven med pusleplads på det ene, og tre badeværelser i vuggestuen med pusleplads på alle tre.
- **Lysforhold:** I børnehaven er der lysdæmpere i de tre stuer som benyttes, når der er behov for roligere aktiviteter. I vuggestuen er der almindeligt lys over alt.

Udearealer: Vuggestuen og børnehaven har hver deres legeplads. Legepladserne rummer forskellige udfoldelsesmuligheder i forhold til børnenes aldre. Der er afgrænsede legezoner med gynger, legehuse, sandkasser og rutsjebaner på begge legepladser.

På vuggestuens legeplads er der stier inde i legepladsernes bøgehække, som børnene kan køre på scootere på og gemme sig i.

På børnehavens legeplads er der en mini-skov, hvor børnene kan gemme sig. I mini-skoven er der ligeledes en lege-bålplads. Der er klatretræer, hvor børnene kan udfordre deres motorik

I børnehaven er en fodboldbane/hockeybane, hvor der kan spilles bold.

Vi arbejder på at få opdateret vores legepladser.

Æstetiske børnemiljø

I vuggestuen er der tænkt i børnenes øjenhøjde både når børnene går rundt, og når børnene er lidt højere oppe i voksenarme.

I børnehaven er der ting på væggene i øjenhøjde for børnene med bogstaver, rim og remser. Stuerne er dekoreret med børnenes kreative produktioner. Legetøjet og kreative materialer er placeret i forhold til de forskellige læringsrum.

Alle tre stuer har mulighed for kreative udfoldelser og det er indretningsmæssigt illustreret ved at fx tusser, papir og sakse er samlet ét sted og puslespil er samlet et andet sted. Stuerne er dekoreret med børnenes kreative produktioner.

At holde orden er et fælles anliggende for børn og voksne og medvirker til, at der er overskueligt for børnene.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Den alsidige personlige udvikling handler om de fire elementer engagement, livsduelighed, gå på mod og deltagelseskompetence.

Engagement: I Dronninggårds børnehus arbejder vi så vidt muligt i mindre grupper for at fremme børnenes engagement og deltagelse. Den gode relation mellem børn og voksne er altafgørende for, at der sker læring. Det er væsentligt, at de voksne er bevidste om rammesætningen og i forhold til kontekst.

Livsduelighed: Vi ser det som en af vores vigtigste opgaver, at få børnene til at få et meningsfuldt børneliv ved at hjælpe børnene med at etablere gode legerelationer og lege, hvor de kan øve sig. Det kan være at øve sig i forskellige roller, konfliktløsning, forhandling, eller øve sig i at være i dialog med andre børn på en konstruktiv måde. Når børnene oplever små succeser og har gode relationer, så medvirker det til at selvværdet og selvtilliden vokser.

Gå på mod: Robusthed er en egenskab vi gerne vil medvirke til at give børnene med videre i deres liv. Det gør vi ved at give børnene udfordringer. Tilpasse udfordringer med håb om at de kan blive en succesfortælling. Her er det vigtigt, at de voksne er gode rollemodeller, og indtager de tidlige omtalte positioner for at bane vejen. Alle børn kan opleve for en stund eller i en specifik situation at have mindre gå på mod eller være utryg. I de situationer er de voksne, som har ansvaret for at hjælpe med at finde vejen som er mest hjælpsomt for barnet. Den pædagogiske tilgang præges af at være rammesættende og understøttende i udviklingsprocessen, ligesom ro, tydelighed og gentagelser er vigtige elementer.

Deltagelseskompetence: Nogle siger mere end andre, nogle har mere mod end andre. Vi kan alle noget forskelligt og har brug for noget forskelligt. Nogle gange kan det være godt at give barnet plads til for en stund at være iagttagende, inden det er klar til deltagelse i en aktivitet. Børn udviser forskellige deltagelse alt efter, hvor deres kompetencer befinder sig. Vores fornemste opgave er, at skabe et miljø, der er trygt og rart at være i, så børnene bliver nysgerrige og har lyst til at deltage. Når vi laver forskellige aktiviteter herunder samling, så er det vigtigt at medinddrage både krav og tid, fordi det er forskelligt, hvor længe børn afhængig af alder kan fastholde koncentration

Social udvikling

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Den Sociale udvikling handler om de tre elementer deltagelse og medindflydelse, empati og legens betydning for social læring.

Deltagelse og medindflydelse:

For at øge barnets deltagelsesmuligheder arbejder vi med differentierede fællesskaber:

- stueinddelt i større eller mindre grupper,
- på tværs af stuerne i storegrupper
- det store fællesskab, når vi befinder os på legepladsen.

Når de voksne arbejder med deres forskellige positioner medvirker de til at skabe og arbejde med deltagelse.

Medinddragelse og medindflydelse handler ikke blot om, hvad børnene interesserer sig for og bidrager med. Det handler også om, hvor personalet ser et behov for at arbejde med noget konkret. Vi kalder det at følge barnets spor, også når vi arbejder med zonen for nærmeste udvikling.

I fællesskaberne lærer børnene at afkode hinanden, eksempelvis lærer de små af at se på de større børn. De større børn lærer om særlige hensyn, og hvordan de selv som store børn kan hjælpe en mindre på vej. Det kalder vi for kulturoverleveringer. Det har vi mulighed for når der er forskellige aldre på en stue.

Empati: "Fri for mobberi" er et værktøj, vi anvender til at have fokus på fællesskaber, og hvordan børnene kan lære at se og forstå hinandens forskellige følelser. Det kan vi tage med os i det daglige mentaliseringsarbejde, når der opstår konflikter eller som forebyggende. At arbejde med konfliktløsninger er en stor del af arbejdet i en daginstitution.

Legens betydning: I legen kan børnene øve sig i forskellige roller og status. Det er også her de bearbejder indtryk eller kobler ting sammen. Legen medvirker til, at børnene oplever hinanden på nye måder. Hvordan går det, når vi to leger sammen? Hvordan klarer vi uenigheder, skiftes til at bestemme, og hvordan hjælper vi hinanden til at finde på?

Legen indeholder såvel den legende læring og den lærende leg. Den legende læring er primært der, hvor børnene leger sammen. Den lærende leg er primært i planlagte og voksenstyrede aktiviteter, hvor de voksne går foran eller sammen med børnene undrer sig over eksempelvis myrernes gang over fliserne, og "hvor højt er der til månen", eller når de små i vuggestuen begynder at få øje for hinanden, når de ved hjælp fra de voksne triller bold eller bil til hinanden.

Kommunikation og sprog

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I vuggestuen anvender vi begrebet "kommentatoren", hvor vi eksempelvis sætter ord på det, vi ser børnene gøre, eller når vi finder ud af "nåh, det var bolden, du ville have". Eller når børnene begynder at sige ord, at vi hjælper med at udvide det til en lille sætning, eller opfordrer børnene til at sige mere.

Børnene lærer også af det miljø, de befinder sig i, eksempelvis når de lytter til at der tales med andet barn, og når større børn taler sammen. Der foregår meget læring ved muligheden for at få lov bare at kigge på og lytte til.

Adfærd er også kommunikation, det kan være følelsesmæssige udbrud eller måden et barn bevæger kroppen på i en given situation, at vi arbejder med at forsøge at oversætte det. På den måde kan vi styrke det sproglige udtryk ved at sætte ord på. Og gentagelser. De små elsker gentagelser.

Sange med bevægelser bidrager også til at styrke og udvide sproget og sprogforståelsen. Dialogisk læsning: i form af pegebøger, hvor er? Eller hvad er? Samt rim og remser.

I børnehaven arbejder der ligeledes med dialogisk læsning, rim og remser som kan være med at gøre det sjovt at lege med sproget, ordene, hvornår de giver mening, eller hvornår er det bare fjollesprog. Eller barnet møder nye ord, hvad mon det betyder?

Og ikke mindst: hvordan taler vi til med og om hinanden, fordi i børnehaven kan det være et særdeles eksperimenterende område. Derfor skal vi voksne også være bevidste om, hvornår sproget kan medvirke til eksklusion såvel som til inklusion.

Konflikter opstår ofte med baggrund i misforståelse, eller når ord kan være svær at finde for barnet. Derfor giver personalet sig tid til at undersøge nærmere, hvad baggrunden for en konflikt kan være, og hjælper på vej som "oversætter".

Sproget konstruerer, derfor er det også vigtigt at lytte til de dominerende fortællinger, der opstår i børnegruppen, og hjælpe børnegruppen sprogligt på vej til nuancerne. Eksempelvis kan et barn sige: "X slår altid", x slår ikke **altid** men det er sket, og så må vi hjælpe hinanden til at x stopper. Det kan jo være x gerne vil være med til at lege eller savner venner.

Krop, sanser og bevægelse

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børn har et naturligt behov for at bevæge sig. Det enkelte barn har brug for at kunne mestre sin egen krop, at kommunikere med omverdenen og skabe relationer til de omgivelser, barnet befinder sig i.

Når børnene er i bevægelse, udvikler de deres motoriske kompetencer, de lærer at "klare sig selv" og de lærer at indgå i et større børnefællesskab.

Det er vores opgave at motiverer børnene til at opleve glæde igennem bevægelse og kropslig udfoldelse. Igennem kropslige erfaringer undersøger børnene for eksempel "hvem er jeg, hvad kan jeg, og kan jeg mon også noget andet". På denne måde udvikles børnenes kropsideitet via kropslige erfaringer i sociale samspil.

Eksempelvis i vuggestuen er vi nysgerrige på og følger børnenes bevægelsesinitiativer, så de oplever selv- og medbestemmelse som en naturlig del af deres dannelsesproces. Vi skaber også mulighed for at udfordre børnene til at bruge kroppen eksempelvis med sansesten, underlag, gynger og rutchebane både indenfor og udenfor samt at børnene har mulighed for at kravle op og ned.

I børnehaven får børnene erfaring med at udvide deres kropsbevidsthed i et læringsmiljø, hvor der er fokus på bevægelsesglæde, fantasi, kreativitet og leg. Ved samling og aktiviteter i børnehuset sættes der blandt andet fokus på kroppen, og det som kroppen kan. Vi skaber et læringsrum hvori at vi "bevidst skaber det ubeviste":

- I det bevidste skaber vi et læringsmiljø, hvor de fysisk får kroppen i bevægelse igennem samarbejdsrelationer, yoga, sanglege, sanseaktiviteter, dans og mindfulness.
- Ubevidst skaber det bevidste et læringsrum, hvori der gøres plads til fantasi og leg, selvom det pædagogiske personales fokus omhandler krop, sanser og bevægelse.

Sanserne er børns adgang til verdenen, hvorpå de lærer at opfatte og begribe verdenen.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte stimuleringen af de 7 motoriske grundsanser:

- **Den taktile sans/følesansen**, der registrerer kulde, varme, overflader, ubehag og velbehag. Følesansen sidder overalt på huden, og har betydning for oplevelsen af berøring, tryk, temperaturer og den samlede kropsbevidsthed.

- **Vestibulærsansen/labyrintsansen**, der registrerer hovedets bevægelse i forhold til tyngdekraften og som har stor betydning for vores samlede balance.
- **Muskel-/ledsansen**, der registrerer spændinger i muskler og senere bruges til at finjustere alle bevægelser, så man bruger lige præcis tilstrækkelig muskelkraft til at gennemføre bevægelsen.
- **Lugtesansen**
- **Synssansen**
- **Smagssansen**
- **Høresansen**

Motorikken spiller på denne måde en betydningsfuld rolle for børnenes velvære, fysiske aktivitet, sociale relationer og dermed personlige udvikling.

Natur, udeliv og science

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi bestræber os på, at implementere natur, udeliv og science med udgangspunkt i børnenes perspektiver og samtidig give børn mulighed for, at være nysgerrige og undersøgende. Dette kan være en tur i skoven, finder regnorm, kigger på fuglene omkring os eller når det regner: hvordan vi kan lege med vand, sand og mudder. Eller når vi sidder i gyngen og undrer os over det, der foregår oppe på himlen eller hvor langt der er til månen.

I vuggestuen oplever vi ofte, at man ikke skal så langt væk fra matriklen førend nysgerrigheden blomstrer hos børnene, og hvor en planlagt tur gøres kortere fordi børnenes opmærksomhed fanges af eksempelvis en bille på jorden.

I børnehaven arbejder vi bredt med naturen, det kan være i spise situationer, "hvor kommer maden fra" eller i en samling, hvor vi taler om årstider og naturfænomener. Dette giver børnene mulighed for, at gøre sig erfaringer med og udvikle forståelsen for sammenhænge i naturen.

Udeliv handler om, at give børnene legemuligheder og oplevelser i og med naturen, så de på den måde lærer sig selv og naturen, at kende. Naturen er med til, at give et rum for, at styrke aktiv lytning og nysgerrighed, ligesom naturens rum kan udvide børnenes deltagelsesmuligheder i fællesskabet.

Uderummet giver plads til sansning, bevægelse, fantasi og kreativitet og giver dermed børnene et stimulerende miljø med mulighed for egen fortolkning af naturen. Eks. Når en træstamme bliver til en krokodille. Eller når børnene i vuggestuen går i "skoven" gennem pilealleen eller går rundt bag hækkene.

Kultur, æstetik og fællesskab

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser men det handler også om de kulturelle værdier, vi ønsker at børnene tilegner sig.

Vi har brede kulturelle værdier, som vi ønsker børnene tilegner sig. Eksempelvis: De kulturelle værdier, der repræsenteres når vi fejrer højtider, fødselsdage og fastelavn samt nye traditioner som halloween

Hverdagskulturen:

- De kulturelle overleveringer i fællesskabet i hverdagen: når yngre lærer af ældre, og ældre børn lærer at tage sig af yngre.
- Hvordan interagerer vi og hvilke værdier og normer gør sig gældende specifikt for os? I vores børnehus er fokus på vores omgangstone en høj kulturel værdi, fordi den er afsæt for trivsel og udvikling, og fordi vi er bevidste om sproget som konstruerende for hvilke roller og deltagelsesmuligheder, vi bliver givet.
- At spille hinanden gode både som voksne og børn er et "mantra" for vores hus, fordi det øger vores selvværd og selvtillid
- Hverdagskultur er også den daglige højtlesning eller måden vi spiser på, at kulturelle værdier er medskaber i forhold til at arbejde med dannelse. Derfor er de voksne bevidste om deres position som rollemodel.

Kultur og kunst:

- Når vi udtrykker os gennem kreativitet uanset om det er med kroppen, når vi danser eller ved at tegne, male, eller forme med forskellige materialer, så arbejder vi også med følelser: at vi kan glædes over noget, eller vreden kan dukke op, når det ikke altid går, som man ønsker.

Processen er vigtigere end målet, eksempelvis når der laves juleklip, at det ikke handler om hvor meget et barn har lavet, men at det øver sig i at lære at klippe/lime/sætte sammen. Men også at det kan kobles til, hvordan der arbejdes med følelser, der dukker op undervejs.

Evalueringsskulturr

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskulturr i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvordan skaber vi en evalueringsskulturr, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

De skemalagte møder: Alle stuer i vuggestuen og børnehaven samt storegruppen har ét ugentligt møde, hvor der planlægges og evalueres ud fra en model, der læner sig op ad aktionslæringsmodellen. Planlægning er ikke kun aktiviteter, men også positioner. Refleksioner og deling af viden på disse møder bidrager til at pædagogfagligheden kontinuerligt sættes i kontekst i forhold til udfordringer eller når der arbejdes med zone for nærmeste udvikling for enkelte/gruppen.

Vi anvender inklusionspædagoger, som anvender værktøjet "SAL". Det er en model, der er hjælpsom til, hvordan de voksnes positioner skaber de bedste udviklingsbetingelser for børn/børnegrupper i udfordringer. Den tilbagemelding inklusionspædagogen giver, bidrager til, hvordan vi kan arbejde videre med de pædagogiske udviklingsprocesser.

Vi anvender således evidensbaserede værktøjer i vores arbejde ligesom vi arbejder med vores samarbejdskulturr i øvrigt. Vi har et mantra om at "spille hinanden gode". En måde er, at anerkende hinandens arbejde, kigge på effekter af vores arbejde i forhold til, om vi skal gøre noget andet i morgen, end vi gjorde i dag. Det handler også om at inspirere hinanden med viden og opmuntring. Succesfortællinger medvirker ikke blot til den gode udvikling for børnene, den medvirker ligeledes til at styrke vores pædagogfaglighed.

Tilsyn ser vi også som en evaluering. Vi inddrager blandt andet fokuspunkterne til pædagogfaglige emner, vi kan fordybe os i på nogle af de planlagte fællesmøder, vi har en gang om måneden.

Fællesmøderne en gang om måneden kan foregå samlet for huset eller afdelingsvis. Vi har pædagogfaglige emner, der bidrager til en stærk evalueringsskulturr.

Vi har årligt en pædagogisk dag, hvor et pædagogisk emne uddybes eller der kan laves planlægning for året i overskrifter.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Vi har i første ombæring arbejdet med den pædagogiske læreplan til at få skabt en organisering, der grundlæggende bidrager til at skabe de bedste muligheder for at arbejde med differentierede fællesskaber. Differentierede fællesskaber øger barnets deltagelsesmuligheder og styrker dermed det inkluderende perspektiv i det pædagogiske arbejde.

Den styrkede læreplan skal være genkendelig for alle. Derfor har der været en arbejdsgruppe af pædagoger, der har medvirket i tilblivelsen af denne. Dernæst er den blevet præsenteret for øvrige personaler, hvor fokus har været, hvorvidt læreplanen er genkendelig for alle. Vi får efter udarbejdelsen mulighed for løbende at inddrage elementer/emner i læreplanerne for at reflektere og sammen finde interessante områder, som vi ser et behov for at udforske yderligere. Det kan også være, vi synes, vi har brug for at styrke vores fælles viden om et emne. Princippet er, at vi holder os opdaterede, holder den pædagogiske "samtale" i gang og oplever et ejerskab af den styrkede læreplan.

Det er et ledelsesansvar. Interne ledelsesmøder anvendes til, at vi i ledelsen sammen tager et blik løbende på den styrkede læreplan i forhold til, hvad der ud fra et ledelsesperspektiv synes vigtigt at tage ansvar for der kommer i spil.

Fremadrettet i evaluering af den pædagogiske læreplan: De løbende tilsyn kan være en vej at koble til læreplanerne. Derudover skal vi sammen i personalegruppen årligt gennemgå læreplanen for at se, hvor vi skal justere det indholdsmæssige, således at der forbliver en sammenhængskraft mellem læreplan og kontekst.